

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

246

Polityka ekonomiczna

pod redakcją

Jerzego Sokołowskiego

Michała Sosnowskiego

Arkadiusza Żabińskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Beata Filipiak, Kazimierz Krupa, Andrzej Miszczuk,
Krystyna Piotrowska-Marczak, Marzanna Poniatowicz,
Grażyna Wolska, Urszula Zagóra-Jonszta

Redakcja wydawnicza: Joanna Szynal, Aleksandra Śliwka

Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawnictwa

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-209-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Franciszek Adamczuk: Nowa strategia rozwoju Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (ERN) – jej uwarunkowania i ewaluacja	13
Piotr Adamczyk: Wykorzystanie rekomendacji w procesie inwestowania na rynku akcji	24
Agata Balińska: Jakość jako determinanta konkurencyjności agroturystyki	34
Przemysław Borkowski: Rola studium wykonalności w ocenie ryzyka projektu infrastrukturalnego	43
Marta Czyż, Dariusz Cichoń: Wybrane zagadnienia gospodarowania nieruchomościami w procesie rozwoju zrównoważonego	53
Paulina Filip: Franczyza jako system współpracy i finansowania przedsiębiorstw	65
Małgorzata Fronczek: Znaczenie Rosji jako partnera handlowego Polski w latach 1995-2010	76
Marcin Gospodarowicz: Analiza stanu rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich w Polsce w latach 2006-2010	86
Jakub Górka, Patrycja Chodnicka: Prognoza rozwoju sieci bankomatów w Polsce	96
Anna Grabowska: Inwestycje na rynku sztuki jako narzędzie dywersyfikacji portfela inwestycyjnego w dobie kryzysów na rynkach finansowych..	106
Marianna Greta, Ewa Tomczak: Wspólna Polityka Rolna jako element dynamizowania i ochrony polskiego rolnictwa	115
Renata Grochowska: Budżet unijny jako gra interesów państw członkowskich na przykładzie Wspólnej Polityki Rolnej	125
Marcin Jurewicz: Decentralizacja systemu niemieckich izb handlowo-przemysłowych	134
Bogusław Kaczmarek, Ewa Tomczak: Wspólna Polityka Rolna a zmiany w funkcjonowaniu sektora produkcji pierwotnej w Polsce	142
Lidia Kaliszczak: Przesłanki i przejawy kształtowania klimatu sprzyjającego przedsiębiorczości na poziomie lokalnym	150
Renata Karkowska: Ryzyko systemowe – teoria i analiza przyczyn	160
Joanna Kenc: Efekty współpracy głównych miast województwa dolnośląskiego z ich miastami partnerskimi	170
Ewa Kołoszyc: Instrumenty zarządzania ryzykiem w rolnictwie po reformie Wspólnej Polityki Rolnej	179
Dorota Komorowska: Efektywność gospodarowania wybranych typów gospodarstw ekologicznych i konwencjonalnych	188

Elwira Leśna-Wierszołowicz: Problemy systemu zabezpieczenia emerytalnego w Polsce w kontekście skarg kierowanych do rzecznika ubezpieczonych w latach 2008-2011.....	199
Janusz Majewski: Pszczelarstwo w Polsce – wybrane problemy ekonomiczne.....	209
Dominika Malchar-Michalska: Rozwój polskiego rolnictwa w perspektywie roku 2030	219
Grażyna Mańczak: Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a gospodarka Polski.....	229
Natalia Mańkowska: E-administracja a zdolność konkurencyjna gospodarki	240
Aneta Mazur-Jelonek, Anna Rychły-Lipińska, Agnieszka Sałek-Imińska, Monika Zajkowska: Restrukturyzacja jako sposób przeprowadzania zmian organizacyjnych na przykładzie Energa-Operator SA.....	250
Antoni Mickiewicz, Bogdan M. Wawrzyniak: Problematyka wielkoobszarowych gospodarstw rolnych w ustawodawstwie polskim	260
Danuta Miłaszewicz: Postępy w realizacji zrównoważonego rozwoju jako kryterium oceny polityki ekonomicznej	270
Andrzej Miszczuk: Społeczno-ekonomiczne powiązania transgraniczne regionu peryferyjnego (na przykładzie Polski Wschodniej)	280
Bartłomiej Moszoro: Znaczenie innowacyjności przedsiębiorstw w strategii zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie regionalnym	291
Janusz Myszczyżyn: Przesłanki i ekonomiczne konsekwencje polityki protekcyjnej na przykładzie „unii żyta i żelaza”.....	300
Magdalena Olczyk: Zmiany strukturalne a konkurencyjność polskiego przemysłu	311
Artur Ostromęcki, Dariusz Zajac, Andrzej Mantaj: Wpływ zmian wybranych czynników produkcji na towarowość i strategię rozwoju gospodarstw rolnych	322
Mieczysław Piechnik: Aspekty infrastruktury regionalnej i jej wpływ na rozwój turystyki w makroregionie Polski Wschodniej w latach 2000-2010.....	333
Zbigniew Piepiora: Aktywna polityka przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych w województwie zachodniopomorskim – aspekty finansowe	345
Wojciech Piontek: Implikacje teorii wyboru publicznego dla budowy gospodarki niskoemisyjnej i zasobooszczędnej.....	361
Zdzisław W. Puślecki: Zmiany we wzajemnych zależnościach w polityce rolnej między WTO i Unią Europejską.....	371
Marcin Ratajczak, Jan Wołoszyn, Ewa Stawicka: Koncepcja CSR w aspekcie pracowników na przykładzie przedsiębiorstw agrobiznesu z województwa mazowieckiego.....	381
Józef Rudnicki: Czy podział akcji maksymalizuje bogactwo akcjonariuszy?	391

Robert Rusielik, Michał Świtlyk, Artur Wilczyński: Efektywność publicznych uczelni technicznych w Polsce w latach 2007-2009	403
Iwona Salejko-Szyszczyk: Ewolucja barier prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w Polsce	413
Anna Sieczko, Iлона Wyszyńska: Jakość usług w przedsiębiorstwie społecznym na przykładzie fundacji dzieciom „Zdążyć z Pomocą”	423
Magdalena Kinga Stawicka: Specjalne strefy ekonomiczne w Unii Europejskiej.....	434
Piotr Szajner: Wpływ reformy regulacji rynku cukru w UE na efektywność polskiego przemysłu cukrowniczego	444
Iwona Szczepaniak: Ocena poziomu samowystarczalności żywnościowej Polski w warunkach integracji i globalizacji gospodarczej	454
Piotr Szkudlarek: Polityka regionalna państwa w aspekcie budowy infrastruktury szerokopasmowej na przykładzie Polski Wschodniej.....	465
Paweł Szudra: Bariery lokalizacji małych przedsiębiorstw handlowych i usługowych.....	474
Agnieszka Ścianowska: Wpływ inwestycji współfinansowanych ze środków funduszu spójności na kształtowanie cen przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.....	484
Arkadiusz Świadek, Marek Tomaszewski: Ewolucja aktywności innowacyjnej z perspektywy wielkości przedsiębiorstw w systemach regionalnych Polski.....	494
Marek Wigier: Efekty realizacji WPR w Polsce – doświadczenia i wyzwania w perspektywie do 2020 roku	504
Krzysztof Wiktorowski: Polityki i strategie rozwoju na tle systemu zarządzania rozwojem Polski.....	514
Tomasz Wojewodziec: Recesywne zachowania gospodarstw rolniczych prowadzonych przez przedsiębiorców ubezpieczonych w KRUS.....	523
Grażyna Wolska: Infrastruktura pocztowa w Polsce. Wybrane problemy badawcze	532
Agata Wójcik: Koszty i dochodowość polskich gospodarstw mlecznych należących do europejskiego stowarzyszenia producentów mleka w 2010 r.	542
Sabina Ząbek, Joanna Kott, Zdzisław Szalbierz: Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej PGE – Polskiej Grupy Energetycznej SA.....	552
Józef Stanisław Zegar: Konkurencyjność ekonomiczna <i>versus</i> konkurencyjność społeczna w rolnictwie.....	563

Summaries

Franciszek Adamczuk: New development strategy for Euroregion Neisse-Nisa-Nysa (ERN) – conditions and its evaluation.....	23
Piotr Adamczyk: Using the recommendations in investing process on the share market.....	33
Agata Balińska: Quality as a determinant of the competitiveness of rural tourism.....	42
Przemysław Borkowski: Feasibility study in the assessment of infrastructure project risk.....	52
Marta Czyż, Dariusz Cichoń: Selected aspects of property management in sustainable development process.....	64
Paulina Filip: Franchising as a system of cooperation and financing of enterprises.....	75
Małgorzata Fronczek: The significance of Russia as Polish partner in foreign trade in years 1995-2010.....	85
Marcin Gospodarowicz: The analysis of enterprise development in rural areas in Poland in the years 2006-2010.....	95
Jakub Górka, Patrycja Chodnicka: Prediction of ATM network development in Poland.....	105
Anna Grabowska: Investments in the market of art as a way for the diversification of the investment portfolio in times of crises on the financial markets.....	114
Marianna Greta, Ewa Tomczak: Common agricultural policy as an element of actuating and protecting Polish agriculture.....	124
Renata Grochowska: European budget as a business game of Member States based on the Common Agricultural Policy's example.....	133
Marcin Jurewicz: Decentralization of the system of German chambers of commerce.....	141
Bogusław Kaczmarek, Ewa Tomczak: The Common Agricultural Policy and the changes in functioning of the original production's sector in Poland.....	149
Lidia Kaliszczak: Premises and manifestations of shaping the climate encouraging local entrepreneurship.....	159
Renata Karkowska: Systemic risk – theory and analysis of reasons.....	169
Joanna Kenc: The effects of town twinning cooperation of the main cities of Lower Silesia Voivodeship.....	178
Ewa Kołoszyc: Risk management tools in agriculture after the reform of the CAP.....	187
Dorota Komorowska: Management efficiency of the selected types of organic and conventional farms.....	198

Elwira Leśna-Wierszółowicz: Problems of the protection of pension system in Poland in the context of complaints referring to the Insurance Ombudsman between 2008 and 2011	208
Janusz Majewski: Beekeeping in Poland – selected economic problems.....	218
Dominika Malchar-Michalska: The development of Polish agricultural sector in the perspective of the year 2030	228
Grażyna Mańczak: Foreign direct investments and Polish economy	239
Natalia Mańkowska: E-government and competitive ability of the economy	249
Aneta Mazur-Jelonek, Anna Rychły-Lipińska, Agnieszka Salek-Imińska, Monika Zajkowska: Restructuring as a form of implementation of organizational changes on the basis of Energa-Operator SA	259
Antoni Mickiewicz, Bogdan M. Wawrzyniak: Issues of multi-territorial farms in Polish legislation	269
Danuta Miłaszewicz: Progress towards sustainable development as a criterion of economic evaluations	279
Andrzej Miszczuk: Socio-economic transborder links of peripheral region (on the example of eastern Poland).....	290
Bartłomiej Moszoro: The importance of innovation of enterprises in the strategy of economic change management at the regional level	299
Janusz Myszczyzyn: Reasons and economic consequences of protectionist policy on the example of the “union of rye and iron”	310
Magdalena Olczyk: Structural changes and competitiveness in the Polish industry	321
Artur Ostromecki, Dariusz Zając, Andrzej Mantaj: Influence of change of chosen factors of production on the marketability and strategies of development of agricultural holdings	332
Mieczysław Piechnik: Aspects of regional infrastructure and its impact on the development of tourism in the macroregion of eastern Poland in the years 2000-2010.....	344
Zbigniew Piepiora: Active policy of natural disasters prevention in West Pomeranian Voivodeship – financial aspects	360
Wojciech Piontek: Implications of the public good theory for the creation of low carbon and resource-efficient economy.....	369
Zdzisław W. Puślecki: Changes in mutual interdependence between the WTO and the European Union in the agricultural policy	380
Marcin Ratajczak, Jan Wołoszyn, Ewa Stawicka: Concept of CSR in the aspect of employees on the example of agribusiness enterprises from Mazowieckie Voivodeship.....	390
Józef Rudnicki: Do stock splits maximize shareholders’ wealth?.....	402
Robert Rusielik, Michał Świtlyk, Artur Wilczyński: Efficiency of public technical universities in Poland in 2007-2009.....	412

Iwona Salejko-Szyszcak: The evolution of the privatization barriers of public enterprises in Poland.....	422
Anna Sieczko, Iłona Wyszynska: Quality of services delivered by non-government organisations based on an example of charity for children „Zdążyć z Pomocą”	433
Magdalena Kinga Stawicka: Special economic zones in the European Union	443
Piotr Szajner: Impact of the EU sugar market reform on the efficiency of Polish sugar industry	453
Iwona Szczepaniak: Assessment of the level of food self-sufficiency of Poland in the conditions of economic integration and globalization.....	464
Piotr Szkudlarek: Regional policy of the state in the context of construction of broadband infrastructure on the example of eastern Poland.....	473
Paweł Szudra: Barriers of location of small trading and service companies .	483
Agnieszka Ścianowska: The influence of the investments cofinanced from the Coherency Fund sources on the price policy of water-sewage companies	493
Arkadiusz Świadek, Marek Tomaszewski: Evolution of innovative activity from the perspective of size of companies in regional systems in Poland .	503
Marek Wigier: Effects of the CAP in Poland – experiences and challenges in the perspective to 2020	513
Krzysztof Wiktorowski: Development policies and strategies against the background of the system of development management of Poland.....	522
Tomasz Wojewodziec: Recessive behaviors of farms run by entrepreneurs insured by KRUS.....	531
Grażyna Wolska: Postal infrastructure in Poland. Selected research problems.....	541
Agata Wójcik: Costs and profitability of Polish dairy farms belonging to the European Dairy Farmers in 2010.....	551
Sabina Ząbek, Joanna Kott, Zdzisław Szalbierz: Analysis of economic and financial situation of PGE SA	562
Józef Stanisław Zegar: Economic competitiveness versus social competitiveness in agriculture.....	573

Mieczysław Piechnik

Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach

ASPEKTY INFRASTRUKTURY REGIONALNEJ I JEJ WPŁYW NA ROZWÓJ TURYSTYKI W MAKROREGIONIE POLSKI WSCHODNIEJ W LATACH 2000-2010

Streszczenie: Makroregion Polski Wschodniej obfituje w wyjątkowe, nawet w skali Europy, walory przyrodnicze zachowane niejednokrotnie w stanie naturalnym. Dotychczas istniało przekonanie, że ograniczenie zainteresowania tymi walorami krajobrazowymi ze strony turystów krajowych i zagranicznych było powodowane skromną dostępnością komunikacyjną do tych obszarów i niedostateczną bazą noclegową. W artykule przedstawiona jest próba oceny stanu infrastruktury turystycznej i liczby osób korzystających z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Z analizy porównawczej i statystycznej wynika, że w badanych latach nie wystąpiła ścisła korelacja pomiędzy wzrastającym standardem infrastruktury a rozmiarami ruchu turystycznego. Stąd na tle tych porównań wskazano także inne determinanty kształtujące współczesną turystykę.

Słowa kluczowe: makroregion, infrastruktura transportowa, baza noclegowa, fundusze unijne, turystyka.

1. Wstęp

Program Operacyjny Rozwoju Polski Wschodniej 2007-2013 jest instrumentem wspierania procesów rozwojowych pięciu województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, opartych na idei zrównoważonego rozwoju regionów. Program ten finansowany jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 2 273,8 mln euro i z publicznych środków w kwocie 401,2 mln euro.

Celem tego programu jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru Polski Wschodniej (PW), poprawa jego atrakcyjności inwestycyjnej przez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie środowiska, zachowanie tożsamości kulturowej i rozwijanie spójności terytorialnej. Realizacja programu dokonywana jest w ramach priorytetów, m.in. takich jak: poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw PW i zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu.

Efektom planowanych dokonań do 2013 r. powinna być znaczna poprawa infrastruktury transportowej nie tylko pomiędzy metropoliami i głównymi ośrodkami miejskimi, ale również w relacjach miasto–wieś, pełniejsze wykorzystanie usług turystycznych i uzdrowiskowych, ułatwiony dostęp do unikatowego w skali europejskiej środowiska naturalnego oraz licznych produktów regionalnych.

Myślą przewodnią artykułu, w którym główny akcent położony jest na problematykę infrastrukturalną, jest próba odpowiedzi na pytanie, czy poprawa infrastruktury turystycznej, której rozbudowa trwała w latach 2000-2010, a intensywniej od 2007 r., wpłynęła na ożywienie turystyki w omawianym makroregionie? Czy w badanym okresie dostrzega się korelację pomiędzy postępem w rozwoju bazy turystycznej i występującym ruchem turystycznym?

2. Infrastruktura transportowa w latach 2007-2013

Infrastruktura turystyczna najczęściej definiowana jest jako urządzenia przestrzennego zagospodarowania danego obszaru, które umożliwiają efektywne wykorzystanie walorów naturalnych i antropogenicznych, zwanych ogólnie produktami turystycznymi. Dla jednostek i ludności oferujących tego rodzaju produkty są oczekiwane korzyści ekonomiczne, a dla turystów wartości poznawcze i estetyczne. Pełniejsza satysfakcja obu stron będzie wówczas, gdy rozmieszczenie tych produktów będzie dostosowane do oczekiwań potencjalnych turystów i zostanie stworzona pełna dostępność do ich położenia.

Do infrastruktury turystycznej niezbędnej do obsługi ruchu turystycznego zalicza się głównie: transport drogowy, kolejowy, morski, rzeczny i lotniczy oraz bazę hotelarską i gastronomiczną. W uwarunkowaniach polskich dostępność do miejsc docelowych dla turystów wyznacza sieć dróg kołowych i kolejowych, które pozostają nadal kluczowym elementem rozwoju turystyki w Polsce. Jeśli następnie weźmiemy pod uwagę znaczenie sektora turystycznego w dynamizowaniu gospodarki, to staje się oczywiste, że podnoszenie standardu infrastruktury drogowej i kolejowej winno być odpowiednio wsparte przez finanse publiczne.

Znaczenie sektora transportu dla rozwoju gospodarki Polski zostało wyeksponowane w strategii rozwoju kraju na lata 2007-2013. Punktem wyjścia założeń przyszłościowych tego obszaru była ocena jego stanu na początku dekady XXI wieku. Na podstawie analizy SWOT przedstawionej w Narodowej Strategii Spójności 2007-2013¹ i Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013² stwierdzono, że sektor transportu wprawdzie dysponował dość gęstą siecią transportową, jednak jej dekapitalizacja i niska jakość powodowały, że stanowiła

¹ Narodowa Strategia Spójności 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.

² Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.

ona istotną barierę w rozwoju gospodarczym Polski i jej poszczególnych regionów. Do tych przeszkód ograniczających wzrost konkurencyjności polskiej gospodarki zaliczany był brak spójnej sieci autostrad, dróg szybkiego ruchu oraz odpowiedniej sieci linii kolejowych łączących główne ośrodki gospodarcze kraju. Następnym problemem dotyczącym jakości sieci transportowej był brak odpowiedniej jakości powiązań w relacjach Polska–kraje sąsiednie. Ograniczenia te powodują, że Polska nie wykorzystuje swojego położenia geograficznego, tracąc na rzecz sąsiadów korzyści wynikające z potencjalnego tranzytu towarów. Słaba jakość połączeń, także międzyregionalnych, zwłaszcza z miastami Polski Wschodniej, ograniczała również oddziaływanie synergiczne, nie pozwalając na pełne wykorzystanie istniejącego tam potencjału nie tylko w gospodarce, lecz także w edukacji, nauce i kulturze.

Niewydolność transportu wynikająca z analizy SWOT potwierdzała wymiar ilościowy tego zjawiska, bowiem np. pod koniec 2006 r. tylko 53,2% dróg było w stanie dobrym, a reszta była w stanie niezadowolającym i wymagała remontu. Natomiast co do długości eksploatowanych w tym czasie dróg kolejowych – w stanie dobrym było tylko 30% 20 tys. km będących w użytkowaniu. Ten stan sieci kolejowej spowodował, że przewozy w latach 1990–2004 zmniejszyły się blisko trzykrotnie na rzecz transportu drogowego. Niedorozwój tej infrastruktury powodował oferowanie obywatelom i przedsiębiorcom także po 2007 r. usług przeważnie na niskim poziomie, co wpływało ujemnie na ogólną konkurencyjność naszej gospodarki.

Przedstawiając słabe strony sektora transportowego, jednocześnie podkreślano, że nowoczesna infrastruktura jest istotnym czynnikiem rozwoju kraju, wpływa na atrakcyjność gospodarczą i społeczną regionów. Dlatego przebudowa, modernizacja i budowa infrastruktury transportowej stać się powinna siłą napędową do powstawania innych inwestycji tworzących nowe miejsca pracy, stosujących nowoczesne metody wytwarzania, oferujących usługi na wysokim poziomie. Dlatego podstawowym celem nowej polityki transportowej na lata 2007–2013 jest założenie stworzenia zintegrowanego systemu transportowego i liberalizacji tego rynku, a także zwiększenie bezpieczeństwa przewozów i poprawa jakości usług transportowych.

Realizacja tak określonej strategii będzie polegała na podejmowaniu takich działań, aby w pierwszej kolejności do 2013 r. doprowadzić do połączenia wszystkich ważniejszych ośrodków miejskich w Polsce z siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz szybkimi połączeniami kolejowymi.

Zapewnienie bowiem spójnej i funkcjonalnej sieci transportowej służyć będzie także rozwijaniu powiązań w ramach sieci TEN-T, włączając Polskę w transeuropejski system transportowy.

Na wykonanie tak sformułowanych zamierzeń w PO Infrastruktura i Środowisko na realizację infrastruktury transportowej przeznaczono 19,4 mld euro. W ramach tej puli środków realizowane są trzy projekt:

1. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T, przewidziane nakłady – 10 548 mln euro, w tym z FS 8 802,4 mln euro.

2. Transport przyjazny środowisku, nakłady 12 02,0 mln euro, w tym z FS – 7 676,0 mln euro.

3. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe, nakłady – 3 465, 3 mln euro, w tym z EFRR – 2 945,5 mln euro³.

Pierwsze efekty rzeczowe z realizacji tych programów w postaci autostrad zostały przekazane do użytku już w 2010 i 2011 r.

3. Zarys infrastruktury transportowej w Polsce Wschodniej w latach 2000-2010

We wstępie do Programu Operacyjnego Rozwoju Polski Wschodniej sektor komunikacyjny na tym obszarze określony był jako najbardziej peryferyjny nawet w skali Europy. Charakteryzował się brakiem dogodnych połączeń nie tylko pomiędzy województwami tego makroregionu, ale również z pozostałymi regionami kraju, a dostępność lotnicza była jedynie w woj. podkarpackim. Na tym terenie nie było autostrad ani dróg ekspresowych. Do uciążliwych problemów zaliczano również niedobór infrastruktury mostowej, co powodowało koncentrację ruchu na trasach z istniejącymi przeprawami mostowymi i przez centra miast. W sytuacji, gdy granice czterech województw PW są granicami UE, bariera drogowo-mostowa spowalniała przepustowość ruchu tranzytowego do państw wschodniej Europy, a więc Rosji, Ukrainy i Białorusi. Udrożnienie tego ruchu nastąpiło od 2007 r., czyli od momentu realizacji inwestycji transportowych przy znacznym udziale funduszy unijnych. Na obszarze PW w 2010 r. znajdowało się 26,6% dróg krajowych o twardej nawierzchni. Z danych zamieszczonych w tab. 1 wynika, że w latach 2000-2010 nie było przyrostu dróg krajowych i wojewódzkich. Inwestycje na tych sieciach drogowych polegały głównie na poszerzaniu, profilowaniu i układaniu ulepszonej nawierzchni, a więc dostosowywaniu ich do standardów europejskich. Tak ukierunkowane inwestycje dały początek drogom ekspresowym. Podobne charakter miały prace przy budowie dróg powiatowych, bowiem w analizowanym okresie przyrost tej sieci wyniósł zaledwie 3,6%. Lepsze wyniki od średniego wzrostu tych dróg na poziomie 12,3% uzyskało woj. podlaskie. Natomiast widoczne postępy poczyniono w zakresie budowy dróg gminnych, gdyż w latach 2000-2010 ich wzrost liczony w km wyniósł 22,5%. Najwyższy ich przyrost uzyskało woj. świętokrzyskie – 43,4%, najniższy woj. podkarpackie – 3,8%. Drogi lokalne na ogół były dobrej jakości, gdyż w 2010 r. sieci powiatowe miały nawierzchnię ulepszoną na poziomie 93,4%, a gminne w wysokości 78,8%.

Zmiany jakościowe i ilościowe w zakresie komunikacji winny nastąpić po 2011 r. w wyniku realizacji wielu planów transportowych. Jednym z nich jest właśnie Działanie IV.1. *Infrastruktura drogową* PO Rozwój Polski Wschodniej. Celem tego działania jest poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych 5 województw

³ <http://pois.gov.pl>.

PW oraz zapewnienie spójności terytorialnej tych regionów przez budowę i modernizację ważnych odcinków dróg wojewódzkich, a także budowę obwodnic w ciągach dróg krajowych. Przedsięwzięcia te są komplementarne w stosunku do inwestycji realizowanych w ramach PO Infrastruktura i Środowisko, Regionalnych Programów Operacyjnych, Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Tabela 1. Drogi publiczne zamiejskie o twardych nawierzchniach w 2000 i 2010 r. w PW

Województwa	Drogi w km											
	krajowe			wojewódzkie			powiatowe			gminne		
	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100
Lubelskie	842	865	102,7	2001	1977	98,8	8346	8561	102,6	4948	6378	128,9
Podkarpackie	569	556	97,9	1421	1459	102,7	5736	5706	99,5	4548	4721	103,8
Podlaskie	777	773	99,5	1048	1065	101,6	5442	6111	112,3	1857	2325	125,2
Świętokrzyskie	630	624	99,0	926	926	100,0	5138	5298	103,1	3296	4726	143,4
Warmińsko-mazurskie	1150	1143	99,4	1723	1718	99,7	6319	6419	101,6	1477	1601	108,4
Razem	3968	3961	99,8	7119	7145	100,4	30981	32095	103,6	16126	19751	122,5

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2001, s. 260 i 2011, s. 552, GUS, Warszawa.

Na realizację zadań ujętych w Działaniu IV.1 przeznaczono 776,9 mln euro, w tym wkład krajowy wynosił 116,5 mln euro, czyli 15%. Do 30 czerwca 2011 r. podpisano 16 umów na wydatki w kwocie 2 285,7 mln zł oraz wnioski na dofinansowanie tych kosztów ze środków UE w wysokości 1 372,0 mln zł, co stanowi 51,9% EFRR zaangażowanych w realizację infrastruktury transportowej. Po uwzględnieniu dotychczasowych opóźnień związanych z przygotowaniem inwestycji i wydłużających się okresów wykonawczych, a także zmniejszenia zakresu rzeczowego w I półroczu 2011 r. określono, że efektem tak skorygowanego Działania IV.1 będzie wybudowanie jedynie 90 km dróg i 11 km obwodnic⁴. Inwestycje te będą oddane do użytku w 2013 r.

Na obszarze Polski Wschodniej znajduje się prawie 23% krajowej sieci kolejowej. Średnia gęstość linii na tym terenie w 2010 r., jak wskazują dane zamieszczone w tab. 2, wynosiła 4,8 km/100 km² wobec przeciętnej krajowej 6,4 km/100 km². Najwyższy wskaźnik w tym zakresie w makroregionie miało woj. świętokrzyskie – 6,2 km/100 km², najniższy woj. podlaskie – 3,8 km/100 km². Natomiast długość sieci kolejowych ogółem w latach 2000-2010 zmniejszyła się w makroregionie o 8,0%. Spadek ten został spowodowany wyłączeniem z eksploatacji ok. 414 km nierentownych odcinków linii kolejowych. Tymczasem usytuowanie Polski Wschodniej na granicy UE nadaje nową rangę przewozom tranzytowym. Zatem gruntowna mo-

⁴ Sprawozdanie okresowe z realizacji Programu Operacyjnego RPW za I półrocze 2011 r.

dernizacja istniejącej sieci kolejowej powinna usprawnić zarówno tranzytowy przewóz towarów, jak i przewóz pasażerów i turystów do sąsiednich krajów wschodnich.

Tabela 2. Linie kolejowe eksploatowane w 2000 i 2010 r. w PW

Województwa	Ogółem			W tym normalnotorowe							
				razem			w tym zelektryfikowane			na 100 km ²	
	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dyna mika 2000=100	2000	2010	dyna mika 2000=100	2000	2010
Lubelskie	1094	1039	102,7	1043	1039	99,8	385	409	106,2	4,2	4,1
Podkarpackie	1038	1027	99,0	992	981	98,9	369	355	96,2	5,5	5,5
Podlaskie	783	759	96,9	783	759	96,9	217	220	101,4	3,4	3,8
Świętokrzyskie	752	722	96,0	722	722	100,0	539	554	102,8	6,2	6,2
Warmińsko-mazurskie	1509	1215	80,5	1461	1215	83,1	483	292	101,9	6,0	5,0
Razem	5176	4762	92,0	5001	4716	94,3	1993	2030	101,9	5,1	4,8

Źródło: Roczniki Statystyczny Województw 2001, s. 257 i 2011, s. 549, GUS, Warszawa.

4. Baza turystyczna i jej przekształcenia w latach 2000-2010

Polska Wschodnia charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi. Obszary prawnie chronione stanowią prawie 39% ogólnej powierzchni kraju. W woj. świętokrzyskim wskaźnik ten wynosi 61,9% i jest najwyższy w Polsce. O walorach tego makroregionu decydują przede wszystkim kompleksy lasów i jezior w części północnej, kompleksy przyrodniczo-turystyczne bagien nadbiebrzańskich, a także tereny górskie i wyżynne zlokalizowane w części południowej. W pięciu województwach znajduje się 9 parków narodowych, w tym 4 w podlaskim, 2 w podkarpackim i 1 w świętokrzyskim. Ponadto na tym terenie istnieją 44 parki krajobrazowe i 440 rezerwatów przyrody.

Potwierdzeniem znaczenia i ponadprzeciętnych walorów przyrodniczych parków narodowych w Polsce Wschodniej jest fakt, iż wiele z nich ma status obszarów chronionych o randze międzynarodowej. Parki Białowiecki, Poleski i Bieszczadzki są rezerwatami biosfery o zasięgu transgranicznym, zaś parki: Biebrzański, Wigierski, Narwiański i Poleski są obszarami chronionymi na mocy konwencji ramsarskiej o ochronie cennych terenów wodno-błotnych⁵. Te cenne obszary krajobrazowo-przyrodnicze o wyjątkowych nawet w skali Europy walorach stanowią potencjał dla rozwoju różnorodnych form turystyki w Polsce Wschodniej.

⁵ Program Operacyjny Rozwoju Polski Wschodniej 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 14.

Tak znakomite zasoby turystyczne oraz preferencje współczesnych turystów za-inspirowały organizatorów turystyki do tworzenia nowej bazy hotelowej o wysokim standardzie wyposażenia. Dotyczy to nie tylko dostępności w nowych obiektach do nowoczesnej techniki i technologii telekomunikacyjnej, sal biznesowych, basenów, jacuzzi, saun, gabinetów SPA, klubów nocnych, kasyn, siłowni, wykwintnej gastronomii, ale również możliwości korzystania z kortów tenisowych, pól golfowych, bogatych księgozbiorów czy brania udziału w imprezach organizowanych w różnej przestrzeni. Uzupełnieniem tak rozwijającej się bazy hotelowej jest jej dalsze uatrakcyjnianie przez urządzenie miejsc noclegowych w obiektach zabytkowych, np. w woj. warmińsko-mazurskim. Jest to nie tylko sposób na zachowanie historycznej architektury, ale także możliwość przygotowania ciekawych programów powiązanych z legendą, np. nawet średniowiecznych zamków. Tak zarysowane zmiany dokonały się już w latach 2000-2010.

Tabela 3. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2000 i 2010 r.

Województwa	Miejsca noclegowe									Liczba mieszkańców na 1 miejsce noclegowe w 2010 r.
	ogółem			w tym w obiektach hotelowych			w pozostałych obiektach			
	2000	2010	Dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100	
Lubelskie	24312	20307	83,5	3246	6940	213,8	21066	13367	63,5	106,1
Podkarpackie	22269	22577	101,4	4235	8021	189,4	18034	14556	80,7	93,1
Podlaskie	16107	11409	70,8	2311	4634	200,5	13396	6775	50,6	104,2
Świętokrzyskie	9832	12252	124,6	2037	6299	309,2	7805	5953	76,3	103,5
Warmińsko-mazurskie	48943	37772	77,1	8641	13072	151,3	40302	24650	61,2	37,8
Razem	121463	104267	85,8	20470	38966	190,4	100603	65301	64,9	78,1

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2001, s. 204 i 2011, s. 464, GUS, Warszawa.

Dane zamieszczone w tab. 3 wskazują, że w analizowanym okresie nastąpił znaczny wzrost – aż o 90,4% – liczby miejsc noclegowych w obiektach hotelowych, czyli hotelach, motelach oraz pensjonatach, i jednocześnie pojawił się ich spadek o 35,9% w pozostałych obiektach, a więc w domach wycieczkowych, schroniskach, ośrodkach, kempingach itp. Największą dynamikę w przyroście miejsc noclegowych w obiektach hotelowych wykazało woj. świętokrzyskie – o 209,2%, następnie lubelskie – o 113,8% i podlaskie – o 100,5%. Konsekwencją tego wzrostu był spadek liczby miejsc noclegowych w pozostałych obiektach, najwyższy w woj. podlaskim – o 49,4%, warmińsko-mazurskim – o 38,8% i lubelskim – o 36,5%.

Największą bazę noclegową w 2010 r. posiadało woj. warmińsko-mazurskie, którego udział w tych zasobach makroregionu wynosił 36,2% i w związku z tym na 1 miejsce noclegowe przypadało 37,8 mieszkańca, podczas gdy w pozostałych

regionach ten wskaźnik był mniej korzystny i ukształtował się na poziomie od 93,1 w woj. podkarpackim do 106,1 w woj. lubelskim.

W przeciwieństwie do zmniejszenia bazy noclegowej w obiektach zbiorowego zakwaterowania nastąpił wzrost liczby korzystających z noclegów. Z danych przedstawionych w tab. 4 wynika, że w latach 2000-2010 liczba tych osób wzrosła o 544,6 tys., tj. o 21,1%. Największy przyrost odnotowano w woj. świętokrzyskim – o 53,7% i lubelskim – o 28,9%. O wiele wyższą dynamikę w 2010 r., wynoszącą średnio 46,8%, uzyskano we wzroście liczby osób korzystających z noclegów w obiektach hotelowych. Największym powodzeniem cieszyły się tego rodzaju miejsca w woj. lubelskim, w którym liczba korzystających z noclegów w obiektach hotelowych zwiększyła się o 116,5%, w świętokrzyskim – o 109,1% i podlaskim – o 107,5%. Natomiast w pozostałych obiektach ubytek korzystających z noclegów w makroregionie w analogicznym okresie wyniósł 24,6%. Z tego porównania wynika, że zarówno goście hotelowi, jak i turyści, przebywając na tych obszarach, wybierali częściej pomieszczenia noclegowe o wyższym standardzie.

Tabela 4. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2000 i 2010 r.

Województwa	Korzystający z noclegów w tys. osób								
	ogółem			w tym w obiektach hotelowych			w pozostałych obiektach		
	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100
Lubelskie	516,3	665,6	128,9	208,0	450,4	216,5	308,3	215,2	69,8
Podkarpackie	573,3	697,0	121,6	236,8	440,2	185,9	336,5	256,9	76,3
Podlaskie	390,5	456,6	116,9	149,4	310,0	207,5	241,1	146,6	60,8
Świętokrzyskie	264,4	406,6	153,7	142,2	297,4	209,1	122,8	109,2	89,4
Warmińsko-mazurskie	835,5	898,8	107,6	531,1	641,2	120,7	299,4	257,6	86,0
Razem	2580,0	3124,6	121,1	1267,5	1860,2	146,8	1307,5	985,4	75,4

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2001, s. 205 i 2011, s. 467, GUS, Warszawa.

Jak wynika z danych ujętych w tab. 5, w latach 2000-2010 podobną tendencję zwykłą – o 20,1% odnotowano w liczbie udzielonych noclegów ogółem. Znacznie wyższy poziom przyrostu w tym samym czasie, bo wynoszący 69,9%, wykazano w zakresie udzielonych noclegów w obiektach hotelowych. Powyżej średniego wzrostu uplasowało się woj. świętokrzyskie, udzielając w tym czasie o 124,0% więcej tych noclegów, podkarpackie – o 100,4% i podlaskie – o 96,3%. Województwo warmińsko-mazurskie wprawdzie odnotowało ten wzrost tylko na poziomie 32,1%, ale jego udział w łącznych udzielonych noclegach w obiektach hotelowych w 2010 r. był najwyższy i wyniósł 33,5%.

Tabela 5. Udzielone noclegi w obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2000 i 2010 r. (w tys. osób)

Województwa	Ogółem			W tym w obiektach hotelowych			W pozostałych obiektach		
	2000	2010	Dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100	2000	2010	dynamika 2000=100
Lubelskie	1489,0	1612,1	108,3	374,3	672,4	179,6	1114,7	939,7	84,3
Podkarpackie	1430,7	2059,1	143,9	387,7	776,9	200,4	1043,0	1282,2	122,9
Podlaskie	921,3	903,3	98,0	248,4	488,1	196,5	672,9	415,2	61,7
Świętokrzyskie	697,7	1206,9	173,0	266,1	596,1	224,0	431,6	610,8	141,5
Warmińsko-mazurskie	2281,9	2407,5	105,5	964,0	1273,7	132,1	1317,9	1133,8	86,0
Razem	6820,6	8188,9	120,1	2240,5	3807,2	169,9	4643,9	4381,7	95,7

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2001, s. 206 i 2011, s. 465, GUS, Warszawa.

To zwiększone zainteresowanie bazą o wyższym standardzie spowodowało w analizowanych latach spadek o 5,6% liczby noclegów w pozostałych obiektach. Należy przy tym nadmienić, że te korzystne wskaźniki są częściowo rezultatem krótkiego pobytu gości w tych obiektach, średni pobyt bowiem w 2010 r. ogółem wyniósł 2,6 doby i 2,0 doby w obiektach hotelowych. Te krótkotrwałe pobyty świadczą również o przewadze turystyki przejazdowej nad turystyką pobytową w tym makroregionie.

Upřednio prezentowany wzrost udzielonych noclegów nie dotyczy jednak turystów zagranicznych. Z danych przedstawionych w tab. 6 wynika, że w latach 2007-2010 liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym zmniejszyła się o 19,5%, w tym w obiektach hotelowych o 15,9, a w pozostałych o 41,0%. Największy udział korzystających z bazy noclegowej odnotowano w woj. warmińsko-mazurskim – w 2010 r. wyniósł 44,5% w porównaniu ze wszystkimi korzystającymi z noclegów w makroregionie.

Tabela 6. Noclegi udzielone turystom zagranicznym w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2007 i 2010 r. (w tys. osób)

Województwa	Ogółem			W tym w obiektach hotelowych			W pozostałych obiektach		
	2007	2010	dynamika 2007=100	2007	2010	dynamika 2007=100	2007	2010	dynamika 2007=100
Lubelskie	158,6	128,9	81,3	134,4	115,7	86,1	24,2	13,2	54,5
Podkarpackie	191,7	153,8	80,2	106,1	127,4	120,1	85,6	26,4	30,7
Podlaskie	135,9	108,0	79,5	108,7	88,4	81,3	27,2	19,6	72,4
Świętokrzyskie	73,0	66,9	91,6	60,6	53,8	8,8	12,4	13,1	105,6
Warmińsko-mazurskie	457,9	361,1	78,9	396,9	309,2	77,4	61,0	51,9	84,9
Razem	1017,1	818,7	80,5	806,7	694,5	86,1	210,4	124,2	59,0

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2008, s. 570 i 2011, s. 466, GUS, Warszawa.

W ogólnej sumie 401,4 tys. korzystających z noclegów w 2010 r. największy udział był turystów pochodzących z Niemiec – 28,7%, Ukrainy – 8,7%, Rosji – 7,3% i Białorusi – 5,6%, a więc z krajów sąsiadujących z Polską. Najchętniej odwiedzanymi miastami były Białystok i Lublin.

5. Trendy w turystyce europejskiej

Tendencja spadkowa w turystyce zagranicznej w latach 2007-2010 nie była spowodowana ograniczoną w tym czasie dostępnością komunikacyjną. Miała ona raczej wymiar koniunkturalny, bowiem na jej zmniejszenie, nie tylko w Polsce, ale w całej Europie, wpłynęły zmiany polityczne, gospodarcze, demograficzne jako skutek światowego kryzysu finansowego⁶. Potwierdzeniem tego malejącego trendu był również spadek liczby turystów odwiedzających Polskę – z 15,0 mln w 2007 r. do 12,5 mln w 2010 r.⁷

Przyczyną częściowego odpływu turystów z Europy jest rozkwit turystyki afrykańskiej, południowo-amerykańskiej, a zwłaszcza azjatyckiej, która po konkurencyjnych cenach oferuje dziewicze wybrzeża i bogactwo kultur Dalekiego Wschodu oraz walory przyrodniczo-antropogeniczne na archipelagach Oceanu Indyjskiego i Pacyfiku. Ten kierunek turystyki jest obecnie preferowany przez młodzież na skutek częściowej rezygnacji z klasycznych podróży do miejsc w basenie Morza Śródziemnomorskiego. Należy przy tym dodać, że dla wielu krajów, w tym Polski, osłabienie turystyki zagranicznej spowodowało ożywienie wewnętrznego ruchu turystycznego, co znalazło swoje odzwierciedlenie w zwiększonej w tym czasie liczbie noclegów i osób z nich korzystających.

W sytuacji zagrożenia na starym kontynencie Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyraża pogląd, że należy opracować nowy model turystyki opartej na wielokulturowych zasadach i wartościach. Ten model winien mieć swoje rozwinięcie w strategiach regionalnych UE⁸.

Chcąc ożywić turystykę zagraniczną w makroregionie PW, w marketingu turystycznym należy wyeksponować współpracę przygraniczną, w tym również produkty regionalne w postaci turystyki uzdrowiskowej, biznesowej i sportów zimowych, w celu przedłużenia sezonu turystycznego niezbędnego dla gospodarki hotelowej, której baza w 2010 r. w PW była wykorzystana średnio tylko w 33,3%.

6. Podsumowanie

Programy operacyjne realizowane w makroregionie Polski Wschodniej przy znacznym poparciu funduszy UE przyczyniły się głównie do poprawy standardu infra-

⁶ B. Wysokińska, *Trudny okres dla turystyki europejskiej*, „Rynek Podróży” 2009, nr 4.

⁷ Instytut Turystyki: <http://www.intur.com.pl>.

⁸ A. Olszewska, *Potrzeba nowego modelu turystyki europejskiej*, „Rynek Podróży” 2009, nr 5.

struktury drogowej oraz bazy hotelowej, która w latach 2000-2010 nie tylko wzrosła o ponad 90%, ale również uzyskała w obiektach nowo wybudowanych europejski standard wyposażenia. Widoczny postęp jakościowy w sieciach dróg krajowych i wojewódzkich, w tym również lokalnych, oraz unowocześnienie bazy noclegowej, a zwłaszcza hotelowej, w omawianym okresie wpłynął na zwiększenie o ponad 20% wewnętrznego ruchu turystycznego. Natomiast ten poszerzony i zmodernizowany zakres infrastruktury regionalnej nie odegrał pozytywnej roli w aktywizacji turystyki zagranicznej, która tylko w latach 2007-2010 zmalała o prawie 20%. Ten spadek został spowodowany, podobnie jak w innych krajach, przez globalny kryzys finansowy i reorientację kierunków podróży na inne kontynenty.

W trosce o turystów zagranicznych należy mieć na uwadze, że wykazują oni nie tylko coraz większe zainteresowanie turystyką ekologiczną, zachwycają się bogactwem przyrodniczym, czystymi wodami i pięknymi lasami, które znajdują się na obszarze PW, ale jednocześnie fascynuje ich również egzotyka i mocne wrażenia. Dlatego dla podtrzymania trendu zwiększania się turystyki zagranicznej, który pojawił się już w 2011 r., miejscowe strategie turystyki należy w sposób ciągły wzbogacać o produkty regionalne i imprezy o cennych wartościach kulturowych oraz o intensywną współpracę przygraniczną na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Oprócz postulatów uwzględniania w programach rozwoju PW trendów współczesnej turystyki europejskiej, należy także czynić zabiegi o przyspieszenie realizacji zadań inwestycyjnych określonych w planach regionalnych. Dotyczy to zwłaszcza słabego tempa realizacji infrastruktury drogowej i lotniczej oraz zaniechania modernizacji sieci kolejowych. Te podstawowe elementy infrastruktury transportowej będą w przyszłości istotne dla zwiększonych przyjazdów gości z zagranicy, od których w dużym stopniu zależy dalszy rozwój sektora turystycznego w Polsce.

Literatura

- Narodowa Strategia Spójności 2007-2013, Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.
- Olszewska A., *Potrzeba nowego modelu turystyki europejskiej*, „Rynek Podróży” 2009, nr 5.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, MRR, Warszawa 2007.
- Program Operacyjny Rozwoju Polski Wschodniej 2007-2013, MRR, Warszawa 2007.
- Rocznik Statystyczny Województw 2001, 2008 i 2011, GUS, Warszawa.
- Sprawozdanie okresowe za I półrocze 2011 z realizacji PO Rozwoju Polski Wschodniej 2007-2013.
- Wysokińska B., *Trudny okres dla turystyki europejskiej*, „Rynek Podróży” 2009, nr 4.

Źródła internetowe

- <http://www.pois.gov.pl>.
- <http://www.inter.com.pl>.

ASPECTS OF REGIONAL INFRASTRUCTURE AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE MACROREGION OF EASTERN POLAND IN THE YEARS 2000-2010

Summary: The macroregion of eastern Poland is rich in unique, even in Europe, natural values preserved in many cases in their natural state. So far, it has been believed that the reduction of interest in these landscape values on the part of domestic and foreign tourists was due to the modest transport accessibility to these areas and the insufficient accommodation base. This article presents an attempt to assess the state of tourism infrastructure and the number of people using accommodation in the objects of collective accommodation. The comparative and statistical analyses show that in the studied period there was no close correlation between the rising standard of infrastructure, and the size of tourism. Thus, against a background of these comparisons, the article also identifies other determinants shaping contemporary tourism.

Keywords: macroregion, transport infrastructure, accommodation, European Union funds, tourism.